

TORE RENBERG

ΕΙΣΑΙ ΤΟ ΦΩΣ

μετάφραση
Δέσποινα Παλαργηγοράκη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

I

*Ήρθαμε μέσα από το φως
θολοί και σαστισμένοι
δυνατοί και με αναφιλητά.*

*Ματώναμε
βαθιά μέσα μας.*

*Είχαμε το χαμόγελο
στο στόμα.*

*Ύστερα καταδικαστήκαμε
γι' αυτό που είχαμε κάνει
και αυτό που δεν είχαμε κάνει.*

ΜΠΗΚΕ ΑΝΑΠΑΝΤΕΧΑ ΚΑΙ ορμητικά στη ζωή μας, έτσι το ένιωσα. Δεν ήταν καθόλου εύκολο, έφερε μεγάλη αναστάτωση και δυστυχία, και τώρα βρισκόμαστε βαθιά μες στο σκοτάδι.

Είχε ένα σπινθηροβόλο βλέμμα κι ένα μεταδοτικό χιούμορ – ο μεγαλύτερος γιος μου τον είπε μια φορά διάττοντα αστέρα, δεν μου φεύγει από το μυαλό. Ήταν ένας ολοζώντανος άνθρωπος, από αυτούς που σκορπάνε γύρω τους το γέλιο και την αίσθηση πως όλα είναι δυνατά. Όταν περνούσες χρόνο μαζί του ένιωθες την ακατανίκητη διάθεση να κάνεις πολλά: να βάψεις έναν τοίχο, ν' ανοίξεις ένα χαντάκι, ν' αρπάξεις μια ευκαιρία.

Έπιασε δουλειά ως γενικός γιατρός στο μικρό μας μέρος. Ήταν κοντά στα σαράντα, λεπτός και καλογυμνασμένος, και είχε γεννηθεί στην άλλη άκρη της χώρας, σε μια μικρή πόλη κάνα δυο ώρες νοτιοδυτικά της πρωτεύουσας. Συνήθιζε να λέει μ' ένα χαμόγελο πως η αγάπη τον είχε φέρει στα μέρη μας – τι άλλο θα έκανε έναν άνθρωπο να φύγει τόσο μακριά από το σπίτι του;

Τον έλεγαν Στάιναρ κι έγινε γείτονάς μας στις 13 Μάρτη 2014. Στην αρχή χαρήκαμε όλοι, σαν μια υπέροχη, απίστευτη ζεστασιά να είχε εγκατασταθεί στο διπλανό μας σπίτι, ύστερα εξελίχτηκε σε ανησυχία που όλο διογκωνόταν, μέχρι που κατέληξε σε μια φοβερή καταστροφή.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΙΑ ΤΡΥΠΑ στον θαμνοφράχτη μας, αυτόν που μας χωρίζει από το σπίτι Χόγκνε.

Πάντα πίστευα πως τα φυτά του φράχτη ήταν λιγούστρα, μέχρι που πριν από κάνα δυο χρόνια είπα στη μάνα μου πως υπήρχε κενό ενός μέτρου ανάμεσα στα λιγούστρα, απ' όπου μπαινόβγαιναν γάτες και σκύλοι. *Τι λες, βρε κουτάβι*, είπε εκείνη και γέλασε μ' εκείνο το γέλιο της σαν κελάηδισμα, *άκου λιγούστρα, τούγιες είναι*. Και ύστερα κούνησε το κεφάλι της και ρώτησε πως είναι δυνατόν ο γιος ενός κηπουρού να είναι τόσο άσχετος με τις πρασινάδες. Κι εγώ της απάντησα:

«Είναι δυνατόν αν σκεφτείς ότι είχα μια μάνα που με παραχάιδευε και με είχε πάντα κάτω από τις τεράστιες, κολοσσιαίες φτερούγες της».

Έτσι, με κάποια ειρωνεία μιλάω πότε πότε στη μάνα μου, ευλογημένη να' ναι, αυτός ο καλός και ταπεινός άνθρωπος. Είναι μικρόσωμη, όμως φέρει την ισχνή ύπαρξή της μια χαρά. Δεν μιλάω σε κανέναν άλλον με αυτόν τον τρόπο, ξέρω πόσο ανόητο ακούγεται ένας μεγάλος άνθρωπος, πάνω από τα σαράντα, να νευριάζει με τη μάνα του. Όμως έτσι είναι και δεν αλλάζει. Ελπίζω πως κι εκείνη ξέρει ότι δεν πρόκειται για κοροϊδία, πως είναι ένα σημάδι αγάπης, όπως ίσως συμβαίνει ανάμεσα σε ανθρώπους που βρίσκονται πολύ κοντά.

Μπορεί να έχω πάρει αυτόν τον αυθάδη τρόπο να της μιλάω από τον πατέρα μου. Είναι ο καλύτερος άνθρωπος του

κόσμου στα μάτια μου, αλλά μπορεί να γίνει πικρόχολος όταν έχει τις κακές του και νομίζει πως όλα πάνε στραβά, πράγμα που συμβαίνει αρκετά συχνά. Η διαφορά είναι πως εκείνος μιλάει έτσι σε όλους, ενώ εγώ το κάνω μόνο με τη μάνα μου.

Πράγμα εξίσου κακό ωστόσο, το ξέρω.

Η Βιμπέκε, η γυναίκα μου, στην οποία δεν υπάρχει περίπτωση να μιλήσω έτσι, μπορεί κάποιες φορές να είναι κάπως σχολαστική και το ύφος της δασκαλίστικο. Είναι μια από τις δυνάμεις και τις αδυναμίες της, όπως κι εμένα αυτή η χίπικη, χύμα συμπεριφορά είναι συγχρόνως δύναμη και αδυναμία μου. Η Βιμπέκε παραπονείται για την τρύπα στον θαμνοφράχτη εδώ και πολλά χρόνια. Θα μπορούσε να είχε κλείσει μόνη της, όμως αντίθετα όλο και μεγαλώνει, λέει, και τότε εγώ δεν μπορώ να συγκρατηθώ και αντιτείνω πως καλύτερα να την αφήσουμε να μεγαλώσει όσο θέλει και πως είναι μια χαρά με μια τέτοια τρύπα στον φράχτη, πριν προσθέσω: Πρέπει όλα να είναι τόσο τέλεια;

«Το τέλειο», λέει η Βιμπέκε και χαμογελάει αυτάρεσκα, «είναι υποτιμημένο στην εποχή μας».

Η Βιμπέκε είναι διευθύντρια του σχολείου εδώ στο χωριό, διευθύνει τα περίπου τετρακόσια παιδιά που έχουμε από την πρώτη μέχρι την τελευταία τάξη, κι έχει άποψη για όλους μας, για τα παιδιά και για την κοινότητα στην οποία ζούμε. Λέει πως το πρόβλημα με το χωριό μας είναι πως λοξοκοιτάζουμε τους ανθρώπους της πόλης, μιλάμε υποτιμητικά για εκείνους, για δεξ πώς κορδώνονται και νομίζουν πως είναι κάποιιοι, όμως η αλήθεια είναι πως εμείς οι ίδιοι βλέπουμε τον εαυτό μας κατώτερο από αυτούς. Η Βιμπέκε γράφει τακτικά στην τοπική εφημερίδα, βγάζει λόγους για όλα τα θέματα σε διάφορες συναντήσεις, παίρνει μέρος σε κάθε είδους εθελοντική

δράση στην κοινότητα και σε κάθε περίεργη εκδήλωση. Την αμφισβητούν αρκετά εδώ πέρα επειδή ανακατεύεται με τα πάντα, πράγμα που δεν εκτιμούν όλοι και θεωρούν πως η γυναίκα μου είναι είτε μεγάλος μπελάς είτε μια καπάτσα με κοφτερή γλώσσα που τολμάει να τα λέει στα ίσια, καθώς και μια γνήσια ιδεαλίστρια που υποστηρίζει τις απόψεις της.

Εγώ την αγαπάω περισσότερο απ' όσο νόμιζα πως θα μπορούσα ποτέ ν' αγαπήσω άνθρωπο.

Τη βρίσκω ιδιαίτερα σέξι και συγχρόνως πανέξυπνη και ξέρω πως είμαι τυχερός που είμαι μαζί της. Μάλιστα, το ότι εκείνη επέλεξε να ζει εδώ στο χωριό, ότι δεν ήταν από εκείνους που έφυγαν κι έριξαν μαύρη πέτρα πίσω τους και τώρα ζουν στην πρωτεύουσα ή σε κάποια από τις μεγάλες πόλεις χωρίς να έχουν πλέον καμία σχέση με το παρελθόν τους στο χωριό, είναι ένα μυστήριο, ενώ ακόμη μεγαλύτερο μυστήριο θεωρούν πολλοί το ότι καταστάλαξε κι έκανε οικογένεια μαζί μου.

Μπορεί κάποιος να πιστέψει πως έχει κάποιο απώτερο σκοπό με όλο αυτό.

ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ καταλάβαμε πως κάτι έτρεχε, αφού ξαφνικά άρχισαν να γίνονται διάφορα στο σπίτι Χόγκνε.

«Τι συμβαίνει, μπαμπά;» ρώτησε ο Έγιολφ, ο οκτάχρονος μικρότερος γιος μας, μια κρύα και γκριζα μέρα που βρισκόμαστε στον κήπο. Στεκόμαστε στο πλακόστρωτο και κοιτάζαμε τα ποδήλατά μας που είχαν σκουριάσει εκεί έξω όλον τον χειμώνα. Είναι τυπικό των αρσενικών στην οικογένειά μας να είμαστε αμελείς και να μη φροντίζουμε τα πράγματά μας. Ο πατέρα μου λέει συνέχεια: *Πάνε χαμένα όλα έτσι που τα παραμελούν, ντροπή τους.*

Το αγόρι έδειξε έναν τύπο που περπατούσε προς το σπίτι Χόγκνε με μια ταμπέλα κάτω από το μπράτσο.

«Ε, Έγιολφ» είπα, «μπορεί να είναι κάποιος που θα μετακομίσει στο σπίτι Χόγκνε».

«Μα ποιος μπορεί να είναι αυτός, μπαμπά;»

«Οποιοσδήποτε», είπα, «μπορεί να είναι οποιοσδήποτε».

Μετά τον τύπο με την ταμπέλα που είδαμε, ξεκίνησε μεγάλη δραστηριότητα από την άλλη πλευρά του φράχτη. Την επόμενη μέρα ήρθε η Χέγκε Ιρένε από τη χορωδία και καθάρισε, εκείνη που ήταν πέρσι στην εφημερίδα γιατί είχε πατήσει με το αυτοκίνητο μια αλεπού στον επαρχιακό δρόμο, σε μια από τις στροφές που πάντα γλιστράνε. Ειδικά ο Έγιολφ έβρισκε συναρπαστικό όλο αυτό με τους καινούριους γείτονες, έτσι καθόταν και κοίταζε έξω από το παράθυρο. Λίγο

μετά αφού έφυγε η Χέγκε Ιρένε, είδαμε τον τύπο με την ταμπέλα να επιστρέφει. Ήταν ένας μεσίτης από την πόλη, εξήγησα στους γιους μου, και τώρα ήταν διαρκώς εδώ.

Τις επόμενες εβδομάδες διάφοροι άνθρωποι μπήκαν και βγήκαν –έγινε κάτι σαν σπορ για εμάς να τους παρακολουθούμε– και ύστερα ένα φορτηγό μεταφορών σταμάτησε μπροστά στο σπίτι κάποιου πρωί.

«Κοίτα, μπαμπά», είπε ο Έγιολφ δείχνοντας έξω από το παράθυρο την ώρα που τρώγαμε το πρωινό, «ήρθε ένα αυτοκίνητο γίγαντας!»

Κοιτάξαμε όλοι έξω, η Βιμπέκε, εγώ, ο Έγιολφ και ο μέγας μας γιος, ο δωδεκάχρονος Βίνταρ.

«Για δες», είπα.

«Τι ωραία», σχολίασε η Βιμπέκε, «καινούριοι γείτονες».

Τύποι με φόρμες εργασίας μετέφεραν κούττες και έπιπλα, και καθώς τους έβλεπα, σκεφτόμουν πως δεν πρέπει να ήταν φτωχοί αυτοί που μετακόμιζαν, αφού είχαν πάρει γραφείο να τους κάνει τη δύσκολη δουλειά, και το ίδιο σκέφτηκε και η Βιμπέκε. Ωστόσο, ήταν μάλλον αναμενόμενο, αφού το σπίτι Χόγκνε είναι μια αρχοντική τρίτατη μονοκατοικία, βαμμένη άσπρη και καλοδιατηρημένη, ένα από τα παλαιότερα σπίτια της περιοχής, και παρόλο που οι τιμές σ' εμάς δεν συγκρίνονται με τις εξωφρενικές τιμές των πόλεων αυτής της χώρας, έχουν κι εδώ ανέβει υπερβολικά τα τελευταία χρόνια.

Η Τετάρτη 13 Μαρτίου ήταν μια ωραία μέρα και το απόγευμα είχαμε βγει όλοι στον κήπο. Είναι από αυτές τις καλές μέρες μέσα στον χρόνο, όταν αρχίζεις να νιώθεις ευχαρίστηση επειδή ο χειμώνας τελειώνει, επειδή το φως κρατάει περισσότερο και βραδιάζει πιο αργά κι επειδή η άνοιξη είναι στο κατώφλι. Όσο μεγαλώνω, τόσο περισσότερο εκτιμώ αυτή

την αλλαγή, αφού είναι σαν τα κόκαλά μου να μην αντέχουν πια το κρύο, σαν το πετσί μου να έχει μεγαλύτερη ανάγκη από τον ήλιο. Όταν ήμουν μικρός έβρισκα όλες τις εποχές του χρόνου υπέροχες.

Εμείς τ' αγόρια τεμπελιάζουμε κάπως με τα του σπιτιού, ιδιαίτερα ο Βίνταρ κι εγώ, όμως τώρα ήρθε ο καιρός για κλαδέματα μετά τον χειμώνα.

Το αναβάλαμε για κάμποσες εβδομάδες, όταν κάποια στιγμή η Βιμπέκε είπε: «Το μόνο που μου υποσχθήκατε, αγόρια, ήταν πως θα φροντίζατε τον κήπο μετά τον χειμώνα. Πραγματικά το μόνο, έτσι δεν είναι;»

Ναι, έπρεπε να συμφωνήσουμε.

Εκείνη αναστέναξε: «Και παρ' όλα αυτά πρέπει να σας τραβάω με το ζόρι πίσω μου. Γνωστή κατάσταση, δεν νομίζετε;»

Ακούγεται σαν να είναι κανένα τρολ η Βιμπέκε, αλλά δεν είναι έτσι. Είναι σωστή και όμορφη κι έχει δίκιο. Είμαστε τρεις αρσενικοί στο σπίτι και δίνουμε υποσχέσεις που δεν κρατάμε, παρατάμε υπολείμματα φαγητού στον πάγκο της κουζίνας, σκορπάμε παπούτσια στον διάδρομο, αφήνουμε ανοιχτές τις πόρτες στα ντουλάπια, παρακολουθούμε ποδόσφαιρο και παίζουμε παιχνίδια στο τάμπλετ όλη μέρα. Αν κάποιος κατέγραφε όλες τις δουλειές που γίνονται εδώ γύρω και ύστερα κοίταζε ποιος έκανε τις περισσότερες, δεν θα τη βγάζαμε καθαρή.

Η Βιμπέκε έχει διαβολομένη ενεργητικότητα και απίστευτη ικανότητα για δουλειά και είναι περισσότερο από υπομονετική μαζί μας.

Ο Βίνταρ είχε αναλάβει να καθαρίσει με την τσουγκράνα το γρασίδι, που ήταν θαμμένο κάτω από μια πυκνή στρώση από πεσμένα φύλλα του χειμώνα, ενώ ο Έγιολφ με βοήθουσε να κουβαλήσουμε πέτρες από τη μια άκρη του κήπου,

όπου η Βιμπέκε ήθελε να φτιάξει ένα θερμοκήπιο, στην άλλη. Εκείνη έτρεχε εδώ κι εκεί, με τσουγκράνες και φτυάρια κάτω από τα μπράτσα, τα γάντια του κήπου ανάμεσα στα δόντια, εργαλεία στα χέρια, κάνοντάς τα όλα στο πι και φι, όπως πάντα.

Είναι δύσκολο να συμβαδίζεις με τη Βιμπέκε – ο πατέρας της λέει πως έχει δέκα χέρια. Ελπίζω τ' αγόρια να κληρονομήσουν τους γρήγορους ρυθμούς της μάνας τους. Απ' ό,τι φαίνεται ο Έγιολφ έχει πάρει αυτό το χαρακτηριστικό, το βλέπεις σε ολόκληρο το κορμί του πώς πάλλεται, πρεσάρει τον εαυτό του είτε βρίσκεται σε γήπεδο ποδοσφαίρου είτε στο γραφείο με τα μαθήματά του, και όταν τον ρωτήσεις αν είναι καλά, δεν καταλαβαίνει καν τι εννοείς: *Τι; Καλά; Και βέβαια είμαι καλά.* Ο Βίνταρ από την άλλη είναι πιο νωχελικός, ό,τι αναλαμβάνει καθυστερεί, αρρωσταίνει τακτικά, κλαίει συχνά και θυμίζει εμένα έτσι που στέκεται ξαφνικά κάπου μέσα στο σπίτι και στοχάζεται. Είναι αναμενόμενο πως θα καταλήξει σε κάποιο πανεπιστήμιο να σπουδάξει φιλοσοφία ή κάτι τέτοιο.

Υποθέτω πως στεκόταν και μας παρατηρούσε και τους τέσσερις.

Αυτό νομίζω τώρα.

Τον φέρνω στα μάτια μου εκεί που στεκόταν στο καινούριο του σπίτι και κοίταζε εμάς, τους γείτονες, να περιφερόμαστε στον ανάστατο κήπο μας προσπαθώντας να βάλουμε μια τάξη σε όλα αυτά που είχαν μαζευτεί. Το καροτσάκι που βρισκόταν πεσμένο στο πλάι δίπλα στη μηλιά από τον Οκτώβρη, τη σκάλα του τραμπολίνου που κρεμόταν και κουνιόταν εγκαταλειμμένη έξω από το παράσπιτο, τα βαριά ξύλινα τραπέζια που είχε φέρει ο πατέρας μου κοντά στα Χριστούγεννα για

να τα χρησιμοποιήσουμε εκείνη τη μία μέρα, το χριστουγεννιάτικο έλατο ή ό,τι είχε μείνει από εκείνο πίσω από την αποθήκη των καυσόξυλων, πλάι σε έναν σωρό από ξερόκλαδα που ποτέ δεν καταφέραμε να πετάξουμε.

Εγώ τον είδα πρώτος. Ο Στάιναρ πέρασε διπλωμένος στα δύο μέσα από την τρύπα στον θαμνοφράχτη, που τόσο αντιπαθεί η Βιμπέκε. Προσπαθώ να μείνω σ' εκείνη τη στιγμή, αναρωτιέμαι αν ήταν δυνατόν να με είχε προϊδεάσει για κάτι από αυτά που θα συνέβαιναν – αν υπήρχε κάτι στην εμφάνισή του, στον ήχο της φωνής του, στα λόγια του ή στα λαμπερά μάτια του – όμως κάθε φορά φτάνω στο συμπέρασμα πως δεν ήταν δυνατόν.

Έτσι σκεφτόμαστε τα πράγματα εκ των υστέρων. Όμως δεν μπορούμε να μην το κάνουμε και η αλήθεια είναι πως δεν έχουμε άλλον τρόπο να πλησιάσουμε το παρελθόν, παρά μόνο με τη δύναμη της σκέψης. Νομίζω ότι είναι λογικό πως πολλά χάνονται και εξίσου πολλά προστίθενται σε αυτή τη διαδικασία.

Δεν είναι τόσο εύκολο να κοιτάξεις τη ζωή σου, παρόλο που είσαι ο μόνος που τη ζει.

Αυτός είναι ο πιο αντικειμενικός τρόπος που μπορώ να περιγράψω αυτό που συνέβη: Πέρασε διπλωμένος μέσα από την τρύπα στον φράχτη, ορθώθηκε κι έκανε μερικά βήματα στο γρασίδι. Νομίζω πως ξαφνιάστηκα κάπως όταν τον αντιλήφθηκα και πριν προλάβω να σκεφτώ *αυτός είναι ο καινούριος γείτονας*, εκείνος στεκόταν μπροστά μου με απλωμένο χέρι, ένα πολύ ευχάριστο και ασυνήθιστα φιλικό πρόσωπο, και είπε: «Όλοι στη δουλειά βλέπω!»

Νομίζω πως χαμογέλασα κι ένα σαστισμένο «εεε» βγήκε από το στόμα μου.

Μια μεγάλη παλάμη ήταν απλωμένη μπροστά μου.

«Τς, τς, τς, για δεξ εδώ, κέφι για δουλειά, πραγματικός ενθουσιασμός! Υπέροχο! Είμαι ο Στάιναρ και μόλις μετακόμισα στο γειτονικό σπίτι με τη γυναίκα και τον γιο μου. Τι καιρός, εεε;»

Έπιασα το χέρι του –μόνο χαλαρή χειραψία δεν ήταν– και δεν μπορώ καθόλου να θυμηθώ τι απάντησα. Ίσως είπα το όνομά μου, ίσως γέλασα, ίσως είπα κάτι για την άνοιξη που έμπαινε βιαστική και πως τώρα ήταν η ώρα για να γίνουν μερικές δουλειές στον κήπο, ή ίσως εκείνη ακριβώς τη στιγμή εμφανίστηκε η Βιμπέκε από τη γωνία του σπιτιού και χαιρέτησε τον καινούριο γείτονα.

Αυτό που θυμάμαι είναι η κάπως συγκεχυμένη σκέψη που μου πέρασε από το μυαλό: *Να ένας άνθρωπος που δεν φοβάται.*

Ακριβώς.

Τώρα βλέπω τη σκηνή μπροστά μου.

Κάτι τέτοιες απλές εικόνες σπάνια καταφέρνω να τις θυμηθώ. Καταστάσεις που θα ήθελα να είχαν τραβηχτεί σε φιλμ, καθημερινές στιγμές εμένα και των δικών μου εκεί όπου βρισκόμαστε και απλώς υπήρχαμε:

Ο ήλιος είχε αρχίσει να δύει.

Ο Έγιολφ κουβαλούσε μια βαριά πέτρα στην άλλη άκρη του κήπου.

Ο Βίνταρ σκάλιζε μ' ένα ξύλο το κιτρινωμένο χορτάρι.

Η Βιμπέκε έστριψε τη γωνία του σπιτιού.

Σίγουρα εκείνη εντυπωσιάστηκε πριν καν πλησιάσει, από την κορμοστασιά του, σαν να επρόκειτο για κάποιον επιβλητικό καθεδρικό ναό ή κάποιο θαυμαστό φυσικό φαινόμενο.

Η Βιμπέκε στάθηκε πλάι μου, έτσι που και οι δυο μας

ήρθαμε πρόσωπο με πρόσωπο με τον γείτονα. Έσπρωξε πίσω ένα τσουλούφι από το μέτωπό της, μια κίνηση που την έχω δει να κάνει ένα εκατομμύριο φορές και πάντα με προκαλεί να κάνω έρωτα μαζί της. Κράτησε τα γάντια του κήπου στο ένα της χέρι, άπλωσε το άλλο και είπε: «Αναρωτιόμαστε ποιος θα ερχόταν να μείνει δίπλα».

«Δεν χρειάζεται να αναρωτιέστε πια», είπε ο Στάιναρ και γέλασε με εκείνο το εγκάρδιο γέλιο που θα σημάδευε τη γειτονιά τους επόμενους μήνες.

«Βιμπέκε», είπε εκείνη και χαμογέλασε.

«Στάιναρ», είπε εκείνος κουνώντας ελαφρά μπρος πίσω το κεφάλι του. «Έχω ακούσει για εσένα, εσύ δεν είσαι διευθύντρια στο σχολείο εδώ;»

«Ακριβώς», επιβεβαίωσε η Βιμπέκε, «εγώ είμαι που τρέχω πίσω από τα παιδιά μας για να προχωράνε».

Ο Στάιναρ γέλασε πριν στραφεί προς τ' αγόρια μου, που στέκονταν παράμερα και απορούσαν με αυτόν τον τύπο που εισέβαλε στον κήπο τους.

«Α να, λοιπόν», είπε με ένα πλατύ χαμόγελο ο Στάιναρ, «να και η νεολαία! Πώς σας λένε;»

Πλησίασε με δρασκελιές τ' αγόρια κι εγώ σκέφτηκα πως το βήμα του έκανε τη γη να τρέμει.

«Γεια! Ήρθε ο Μπίλι Μπομπ ο Κούνελος!»

Άπλωσε το χέρι του στ' αγόρια μου. Είδα τον Βίνταρ να οπισθοχωρεί κάπως, φοβητσιάρης όπως είναι, και τον Έγιολφ να χαίρεται απίστευτα.

Είναι σημαντικό να πω αυτό: Δεν χρειάστηκαν παρά λίγα δευτερόλεπτα προτού εμείς και όλοι γύρω μας βρεθούμε κοντά του.

ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΣΑΜΕ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ παρά την επόμενη μέρα. Πηγαινοερχόταν με κούτες, ήταν πολύ απασχολημένη με τη μετακόμιση, έτσι που δεν μπορέσαμε να σχηματίσουμε κάποια εντύπωση για εκείνη, όμως η Λιβ Μερέτε, έτσι τη λένε, φαινόταν ένας συμπαθητικός, φυσιολογικός άνθρωπος. Ίσως ήταν κάπως αφανής, αλλά πού να ξέρω, παίρνει χρόνο να γνωρίσεις και να καταλάβεις έναν άνθρωπο.

Είχε βρει δουλειά ως λογίστρια σ' ένα γραφείο στην πόλη και ήταν φανατική χριστιανή, κάτι που εκνεύριζε τη Βιμπέκε. Πάντα χάνει την ψυχραιμία της με τους θρησκόληπτους, ενώ πραγματικά εξοργίζεται όταν γνωρίζει ανθρώπους που θεωρεί έξυπνους και οι οποίοι κατά τη γνώμη της *σπαταλούν τις ικανότητές τους σε ασήμαντες δεισιδαιμονίες*. Εγώ είμαι πιο χαλαρός και δεν το παίρνω τόσο κατάκαρδα. Δεν είναι δύσκολο να καταλάβεις τι ιστορίες δημιουργεί η Βιμπέκε στο σχολείο με αυτές τις ιδέες της για τη θρησκεία. Διαρκώς βρίσκεται σε διαμάχη με άλλους καθηγητές, με το Διοικητικό Συμβούλιο του σχολείου και ακόμη περισσότερο με θυμωμένους γονείς. Δεν είναι και τόσο περίεργο αν σκεφτεί κανείς πόσα παρεκκλήσια υπάρχουν στην περιοχή μας, ενώ η πίστη στον παράδεισο που θα βρουν στην άλλη πλευρά αυτής της ζωής έχει σταθερές βάσεις και θιασώτες εδώ. Τέτοιες ανατρεπτικές ιδέες σαν αυτές της γυναίκας μου θα ταίριαζαν σε άλλα μέρη,

τουλάχιστον αυτό λένε οι περισσότεροι όταν η Βιμπέκε ανοίγει το ωραίο της στοματάκι.

Δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς πως η γυναίκα του Στάιναρ δεν ήταν όμορφη, είχε ένα ωραίο χυμώδες κορμί που δημιουργούσε πονηρούς συνειρμούς. Η Βιμπέκε έκανε ένα σύντομο σχόλιο, πως πρέπει να ήταν αυτό που έκανε τον Στάιναρ, με τη διψασμένη για τη ζωή φύση του, να την ερωτευτεί. Της είπα να περιμένει λίγο πριν καταδικάσει τη γυναίκα στο πυρ το εξώτερον.

Η Βιμπέκε μόνο γέλασε και δεν είπε λέξη.

Τέλος πάντων, τέτοια λέμε η γυναίκα μου κι εγώ, όμως δεν κάνουμε κακό σε κανέναν.

Η Λιβ Μερέτε ήταν κάνα δυο χρόνια νεότερη από τη Βιμπέκε κι εμένα και καταγόταν από το διπλανό χωριό. Όταν χαιρετιστήκαμε φευγαλέα, καθώς περνούσε με τις κούτες της, θυμήθηκα πως την είχα ξαναδει.

«Για στάσου», είπα, «δεν σε έχω δει στους προσκόπους ή κάτι τέτοιο; Σε κάποια κατασκήνωση κάποια φορά πριν από ένα εκατομμύριο χρόνια;»

Χαμογέλασε και είπε, μα βέβαια, πολύ πιθανό να έχει συμβεί, ασχολιόταν πολύ με τους προσκόπους όταν ήταν νεότερη, όμως μετά είχε φύγει από τα μέρη μας και δεν είχε γυρίσει για καιρό. Ωστόσο, τώρα ήταν πάλι στα πάτρια εδάφη, αυτή τη φορά με τον άντρα της τον Στάιναρ και μ' ένα καινούριο επώνυμο.

«Βλέπεις», είπε, «η ζωή έχει τόσο πολλά γυρίσματα». Ύστερα ζήτησε συγγνώμη και συνέχισε με τη μετακόμισή της.

Δεν βλέπαμε παρά σπάνια τη Λιβ Μερέτε στην αρχή. Ήταν σαν ο Στάιναρ να καταλάμβανε όλον τον χώρο, αυτόν βλέπαμε να τριγυρίζει στο σπίτι, όλες τις ώρες της μέρας, με τα

μακριά του χέρια που έμοιαζαν με πλοκάμια, τη βροντερή φωνή του και την εκρηκτική παρουσία του. Κανένας μας δεν έδωσε σημασία στην αρχή στο γεγονός πως εκείνη έμενε – πώς αλλιώς να το πω– στη σκιά.

Δεν βλέπουμε αυτό που βρίσκεται μπροστά στα μάτια μας.

ΤΩΡΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΧΟΓΚΝΕ ΕΙΝΑΙ ΑΔΕΙΟ. Περιμένει τους καινούριους ιδιοκτήτες του, αλλά εμείς το λέμε ακόμη σπίτι Χόγκνε.

Η οικογένεια Χόγκνε, μάλιστα. Πήγαν κατά διαόλου με τον ίδιο τρόπο που φοβάμαι πως θα γίνει και με τη δική μου οικογένεια, από μέσα. Στις αρχές του 2013 η Βιμπέκε κι εγώ παρατηρήσαμε πως η Μαρίε, η κυρία του σπιτιού, ήταν χλωμή και αδύνατη, ενώ μέχρι να μπει η άνοιξη τα μάτια της φαίνονταν σαν να μην είχαν ζωή, σαν κάθε ματιά να απαιτούσε κόπο. Δεν την είδαμε καθόλου στη διάρκεια του καλοκαιριού και αρχίσαμε ν' αναρωτιόμαστε αν ήταν σοβαρά άρρωστη ή κάτι τέτοιο. Όταν μπήκε το φθινόπωρο άρχισε να εμφανίζεται στη βεράντα της πρόσοψης πάνω από τη σκάλα τα βράδια και να καπνίζει τυλιγμένη σ' ένα τεράστιο σάλι, με καμπουριασμένη ράχη και τα μάτια μαύρα σαν κάρβουνα – δεν φαινόταν καθόλου καλά. Ο Έσπεν, ο άντρας της, φαινόταν επίσης καταβεβλημένος, απέφευγε δε να συναντάει το βλέμμα μας όταν γυρνούσε σπίτι από τη δουλειά. Προχωρούσε σκυφτός από το αυτοκίνητο κατευθείαν στην εξώπορτα, αδυνατισμένος κι εκείνος, με τα παντελόνια του να κρέμονται στον ανύπαρκτο πισινό του. Ήταν σαν δυο σπασμένα σπριτόξυλα στο γειτονικό σπίτι, που μόλις κατάφερναν να ζουν.

Τον συνάντησα ένα βράδυ του Δεκέμβρη που έβγαζα έξω

τα σκουπίδια. Σήκωσα το καπάκι του κάδου και με χτύπησε η μπόχα πολυκαιρισμένων σκουπιδιών όταν πέταξα μέσα τη σακούλα. Έκλεισα το καπάκι και αναπήδησα τρομαγμένος, έτσι που τον είδα να στέκεται μπροστά μου. Έμοιαζε με όρθιο πτώμα, σαν αυτά που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε τώρα που τα ζόμπι έχουν επικρατήσει στον χώρο του θεάματος και όλοι ντύνουν τα παιδιά τους σαν ζωντανούς νεκρούς όταν έρχονται οι απόκριες.

Το δέρμα του ήταν ξερό και άχρωμο και το βλέμμα του ανέκφραστο.

«Γεια».

Η ανάσα του σχημάτιζε μια στήλη ατμού βγαίνοντας από στο στόμα του.

«Έσπεν», είπα, «με τρόμαξες. Κρύο, ε; Είχες πάει στην παμπ;»

Σκούπισε αποκαμωμένος τα χείλια του με την ανάποδη της παλάμης του.

«Μμμ... ναι».

«Καλό είναι να παίρνεις λίγο φρέσκο αέρα πότε πότε», είπα.

Ο Έσπεν ίσιωσε αργά την πλάτη του.

«Ακόμη δουλεύεις σε εκείνο το μέρος... πώς λέγεται... εκείνο με τα παιδιά...;»

«Δομή προστατευμένης διαβίωσης κακοποιημένων παιδιών», είπα.

Κατένευσε. «Μάλιστα, δομή προστατευμένης διαβίωσης».

Έγινε μια μεγάλη αμήχανη παύση. «Κοινωνική πρόνοια για κακοποιημένα παιδιά, μάλιστα, μου αρέσει η δουλειά εκεί», είπα.

«Ωραία», είπε εκείνος σχεδόν ουρλιάζοντας και με

χτύπησε δυνατά, απειλητικά, στον ώμο. «Πολύ, πολύ ωραία, είσαι πραγματικός φιλάνθρωπος. Πολύ ωραία, συνέχισέ το».

Οι ώμοι του άρχισαν να τρέμουν και είδα το λαρύγγι του να σφίγγεται, τον είδα να παλεύει με τους μυς γύρω από το στόμα του, πριν το τρέμουλο μεταφερθεί στον λαιμό και στο στέρνο του.

Δεν γνωριζόμασταν αρκετά, δεν ήμασταν στενοί φίλοι, ήμασταν γείτονες. Δουλεύαμε κι οι δυο στην πόλη, σαράντα πέντε λεπτά οδήγηση μέχρι εκεί, μιλούσαμε περί ανέμων και υδάτων όποτε τύχαινε να συναντηθούμε. Όμως τώρα στεκόταν κλαίγοντας με αναφιλητά μπροστά μου κι εγώ δεν ήξερα τι να κάνω, έτσι έβαλα το χέρι μου στον ώμο του, όπως είχε κάνει κι εκείνος μ' εμένα.

«Έλα τώρα, Έσπεν. Όλα θα φτιάξουν, θα δεις».

Το στόμα του στράβωσε σ' έναν καγχασμό.

«Θα φτιάξουν; Τι ξέρεις εσύ γι' αυτό;»

Έδωσε μια γροθιά στον αέρα, σαν να υπήρχε κάποιος εκεί για να χτυπήσει. Ύστερα, επέστρεψε σε ό,τι είχε απομείνει από τη ζωή του. Έναν μήνα μετά, τον Γενάρη, βγήκε το σπίτι Χόγκνε προς πώληση και θυμάμαι πως σκέφτηκα, *δεν σωζόταν με τίποτα.*

Αυτά συμβαίνουν σ' εμάς τους ανθρώπους.

Τρέμει το φυλλοκάρδι μου με κάτι τέτοια.

Δεν ξέρω πώς είναι τώρα ο Έσπεν και η Ράντι, δεν έχω μάθει τίποτα για αυτούς. Ούτε έχω ιδέα πού βρίσκονται τα παιδιά τους, η Χάιντι και ο Γιούνας. Ο Έγιολφ και ο Βίνταρ δεν θυμούνται καν τους συντρόφους τους στο παιχνίδι όταν ήταν μικροί, αυτούς που έμεναν στο σπίτι Χόγκνε. Σε λίγο θα τους ξεχάσω κι εγώ επίσης, και αυτό που θα μείνει θα είναι το όνομά τους που κρέμεται σε μια ταμπελίτσα στο σπίτι.

Όταν γείτονες φεύγουν λέμε λόγια όπως θα κρατήσουμε την επαφή, θα συναντιόμαστε, και ίσως πράγματι το πιστεύουμε για μερικά δευτερόλεπτα, ενώ αγκαλιαζόμαστε και χαμογελάμε, αλλά σχεδόν ποτέ δεν γίνεται έτσι. Ξαφνικά αυτοί οι άνθρωποι εξαφανίζονται από τη ζωή σου, χάνεις την επαφή μαζί τους, όσο γρήγορα δημιουργείς επαφή με τους καινούριους που τους αντικαθιστούν.

Η ΒΙΜΠΕΚΕ ΜΠΟΡΕΙ να γίνει δηκτική κάποιες φορές.

Ο πατέρας της, ο οδοντογιατρός, λέει πως η μεσαία κόρη του γεννήθηκε με αιχμηρή γλώσσα και ακονισμένα νύχια. Ο οδοντογιατρός, που λέω πεθερό μου, λέγεται Τούργκερ και έχει έναν πολύ ιδιαίτερο τρόπο να μιλάει. Είναι ένας πανούργος, στέκεται πάντα αφύσικα κοντά σε όποιον μιλάει, χαμηλώνει τη φωνή του και πετάει μια από τις παράξενες ατάκες του, όπου παρομοιάζει τους ανθρώπους με τα ζώα ή λέει κάτι παραπλανητικό που προκαλεί αμηχανία και φορτίζει την ατμόσφαιρα.

«Βλέπεις τη γυναίκα σου; Φαίνεται πως κάτι έχει στο μυαλό της σήμερα. Βλέπεις αυτή τη ρυτίδα πάνω από τα μάτια της, βλέπεις πόσο πράσινα είναι. Δεν μοιάζει με αντιλόπη; Τι μπορεί να σκέφτεται;»

Ο οδοντογιατρός κοντεύει να σκάσει από περηφάνια για τη μεσαία κόρη του.

Αυτός και η γυναίκα του, η Κλάρα Μαρίε, είναι μαζί από τα δεκάξι τους, και η Κλάρα Μαρίε, που όλη της τη ζωή δουλεύει σ' ένα ξενοδοχείο κάτω στο φιόρδ, λέει πως εκείνος θα έπρεπε να είναι συγγραφέας, όχι οδοντογιατρός. Είναι αυτός που σκαρώνει τη χριστουγεννιάτικη θεατρική παράσταση εδώ στο χωριό, όπου κάθε χρόνο ενσαρκώνει τον ίδιο χαρακτήρα, έναν τύπο που ονομάζει ο *Χόκον που γαβγίζει*, και τον χρησιμοποιεί για να περιπαιξεί τους κατοίκους του

χωριού ή της πόλης, ανάλογα με το ακροατήριο. Τραγουδάει κιόλας, αρκετά καλά είναι η αλήθεια, και πάντα ερμηνεύει ένα τραγούδι στην παράσταση, κάποιο γνωστό στο οποίο έχει αλλάξει τους στίχους. Πέρσι είπε το *Hey Jude* που το είχε αλλάξει σε *Hey Gun* και το είχε γράψει για την εκδότρια της τοπικής εφημερίδας, την Γκουν Κάριν, η οποία ολόκληρο τον χρόνο υποστηρίζει στα άρθρα της ότι πρέπει να επενδύσουμε στις ανεμογεννήτριες εδώ στα μέρη μας. Ο οδοντογιάτρος είχε ντυθεί ανεμόμυλος, στριφογύριζε και κουνιόταν. Ήταν πολύ διασκεδαστικό.

Λοιπόν, ο οδοντογιάτρος είναι δημοφιλής στο χωριό. Αν δεν ήταν πρόσωπο περιωπής, είμαι σίγουρος πως το χωριό θα ήταν πιο σκληρό με τη Βιμπέκε. Κι εκείνος και η Κλάρα Μαριέ έχουν μεγαλώσει εδώ, εκείνος γιος ψαρά, εκείνη κόρη γαλακτοκόμου και σύζυγος που κρατούσε το ψαράδικο του πεθερού της. Η Κλάρα Μαριέ είναι τουλάχιστον τόσο δημοφιλής όσο και ο άντρας της και ξέρω τι λέει ο κόσμος για εκείνη: *Είναι η Κλάρα Μαριέ που κρατάει την ισορροπία σε αυτό το σπίτι.*

Γνωρίστηκαν σ' έναν χορό στο γειτονικό χωριό πάνω από σαράντα χρόνια πριν, όταν ο οδοντογιάτρος την πρόσεξε, την πλησίασε και της είπε πως έμοιαζε με κύκνο, και μετά από αυτό έγιναν ζευγάρι. Έτσι λέει εκείνος πάντα και η Κλάρα Μαριέ δεν διαμαρτύρεται ποτέ. Από τότε είναι μαζί, πράγμα εντελώς φυσικό στο παρελθόν, ωστόσο σήμερα ο οδοντογιάτρος και η Κλάρα Μαριέ είναι ένα ζευγάρι παλιομοδίτικο. Εκείνη τα λέει το ίδιο τσεκουράτα όπως η μεσαία κόρη της, έτσι που ο οδοντογιάτρος δεν χρειάστηκε ποτέ να δημιουργήσει κάποιο μυστήριο γύρω από αυτό το χαρακτηριστικό της Βιμπέκε, είναι εύκολο να δεις από πού το κληρονόμησε.

Ωστόσο, νομίζω πως του αρέσει να δημιουργεί μυστήριο γύρω από τον εαυτό του και, παρόλο που εγώ δεν είμαι έτσι, παρασάγγες απέχω, μου φαίνεται ευχάριστο που κάποιος βάζει λίγη μαγεία στη ζωή μας, ειδάλλως οι μέρες μας μπορεί να γίνονταν βαρετές.

Η Βιμπέκε κι εγώ έχουμε φτάσει σε μια ηλικία που πολλοί γύρω μας χωρίζουν. Όταν ο Βίνταρ ξεκίνησε τον παιδικό σταθμό πριν από δέκα χρόνια, σχεδόν όλοι οι γονείς των παιδιών στα «Κυκλάμινα» ήταν παντρεμένοι ή συζούσαν. Υπήρχαν λίγες μόνες μαμάδες κι ένας μόνος μπαμπάς, ένας περίεργος Κολομβιανός που δεν μιλούσε Νορβηγικά. Αναρωτιόμαστε καμιά φορά αν επρόκειτο για βαρόνο ναρκωτικών ή κάτι τέτοιο, αλλά όποτε συζητούσαμε τι πράγματι μπορεί να έκανε ο Γιόργκε, στο μόνο που συμφωνούσαμε ήταν πως ήμασταν τυπικοί Νορβηγοί με τις ανόητες προκαταλήψεις μας εναντίον των ξένων: *Μόνο και μόνο επειδή έχει μουστάκι σαν του Εσκομπάρ και δεν μιλάει ποτέ, σημαίνει πως είναι ναρκομανής;*

Λίγα χρόνια αργότερα παρουσιάστηκε το πρώτο διαλυμένο ζευγάρι και έκτοτε συνεχίζεται έτσι, από τα χρόνια του παιδικού σταθμού και σε όλη τη διάρκεια του σχολείου. Τώρα η Βιμπέκε κι εγώ είμαστε ένα από τα λίγα ζευγάρια, αν κοιτάξει κανείς τις τάξεις του Βίνταρ και του Έγιολφ.

Μερικές φορές φαίνεται κάπως παράξενο, σαν να έρχεται η σειρά μας. Σχεδόν σαν να είμαστε υποχρεωμένοι να αποτύχουμε. Μου φαίνεται τρομακτικό να το σκέφτομαι, σκέτη φρίκη.

Ελπίζω να μείνουμε μαζί τόσο πολύ όσο ο οδοντογιατρός και η Κλάρα Μαρίε, όπως ο πατέρας και η μάνα μου, γιατί είναι μαζί περίπου τα ίδια πολλά χρόνια. Αλλά πρέπει να

παραδεχτώ πως όταν ο Στάιναρ πέρασε διπλωμένος στα δύο μέσα από τον φράχτη και εμφανίστηκε εκείνος ο εντυπωσιακός τύπος που αποδείχτηκε πως είναι, όταν έπιασε το χέρι της γυναίκας μου και *έριξε πίσω το κεφάλι*, ένιωσα ένα τσίμπημα από τον άλλο μεγάλο φόβο μου, τον δεύτερο μεγαλύτερο μετά τη διάλυση από μέσα: πως κάποιος άλλος, ένας άντρας που δεν θα είμαι εγώ, θα πάρει τη δηκτική Βιμπέκε μου από εμένα.

Δεν είναι κάτι που δείχνω συχνά, πως είμαι τόσο αδύναμος και φοβισμένος μην τη χάσω. Πως νιώθω τόσο τυχερός, πως ξέρω πολύ καλά ποιος είναι το αστέρι στο σπίτι μας. Σκέφτομαι πως επειδή τρέχω διαρκώς από πίσω της σαν τον σκύλο, όπως έκαναν τα παιδιά –ιδίως ο Βίνταρ– όταν ήταν μικρότερα, δεν θα με σέβεται πια.

Δηκτική, ναι.

Χωρίς περιστροφές, σχεδόν αγενής, ακριβώς όπως η μητέρα της. Δεν μπορώ να εξηγήσω γιατί αυτό ήταν πάντα ανακουφιστικό και ελκυστικό για εμένα. Δεν υπάρχει λογική, αφού τέτοιες γυναίκες συχνά συνέβαινε να με τρομάζουν.

Το πρώτο που είπε η Βιμπέκε στη Λιβ Μερέτε εκείνη την Τετάρτη στον κήπο ήταν:

«Βλέπω πως φοράς σταυρό στον λαιμό σου, θα σ' το πω λοιπόν κατευθείαν. Αυτό εδώ είναι ένα χωριό με φανατικούς χριστιανούς, όμως εμείς είμαστε άθεοι σ' αυτό το σπίτι και κουρευούμε το γρασίδι στον κήπο μας τις Κυριακές. Νομίζουμε πως ο κόσμος θα ήταν πολύ –πολύ– καλύτερος χωρίς όλες αυτές τις θρησκευτικές φαντασιώσεις που οι άνθρωποι πιστεύουν ως αλήθειες και είναι έτοιμοι να πεθάνουν γι' αυτές. Με λένε Βιμπέκε, καλώς ήρθες στη γειτονιά μας».

Δεν προσπάθησα ούτε κατά διάνοια να επισημάνω πως εκείνο το «εμείς» για το οποίο μιλούσε δεν ίσχυε στην

πραγματικότητα. Καλύτερα να κρατάς το στόμα σου κλειστό όταν η Βιμπέκε ανοίγει το δικό της. Είναι απίστευτη όταν παίρνει φόρα και η αλήθεια είναι πως μου αρέσει αυτό.

Παρατήρησα πως ο Στάιναρ γελούσε με τον λόγο της Βιμπέκε, που τον εκφωνούσε με μια έπαρση την οποία πάντα έβρισκα γοητευτική εφόσον δεν στόχευε εμένα.

Όταν ξαπλώσαμε εκείνο το βράδυ, η Βιμπέκε κι εγώ, πριν από το σεξ, ξεκίνησε μ' έναν από εκείνους τους λόγους που θα ήμαστε ευτυχείς αν οι γονείς των παιδιών στο σχολείο της δεν την άκουγαν ποτέ να εκφωνεί: «Δεν μου άρεσε αυτή η γυναίκα».

Πήρα τα χέρια της στα δικά μου και είπα: «Νομίζω πως όλοι το πρόσεξαν».

«Οχ, κι εσύ!»

«Δεν νομίζεις πως βιάζεσαι κάπως να την κρίνεις;»

Η Βιμπέκε φιλογέλασε και είπε: «Έχω διαίσθηση».

«Θα μπορούσες να το πάρεις πιο χαλαρά με το κήρυγμα κατά της θρησκείας», είπα διστακτικά.

«Για τ' όνομα του Θεού, Γιέργκεν», είπε με κομμένη την ανάσα, «για τ' όνομα του Θεού, ξέρεις πως ποτέ δεν θα το πάρω χαλαρά και πως μισώ να *λες κήρυγμα κατά της θρησκείας*».

«Εντάξει, εντάξει».

«Για εμένα είναι πολύ σοβαρό...»

«Εντάξει, εντάξει...»

«Επιπλέον ξέρεις πως θεωρώ τη θρησκεία τον μεγαλύτερο εχθρό της ανθρωπιστικής συμπεριφοράς, τη μεγαλύτερη προδοσία κατά της ανθρώπινης ζωής...»

«Το ξέρω, Βιμπέκε, το ξέρω...»

«Τη θεωρώ προσβλητική ανοησία, μια χιλιόχρονη

κατάχρηση εξουσίας, σαν το μόνο που στέκεται εμπόδιο για έναν ελεύθερο, ανεξάρτητο και γεμάτο αγάπη άνθρωπο, τη βλέπω σαν τη ρίζα...»

«...κάθε κακού», είπα συγχρόνως μ' εκείνη, σε μια προσπάθεια να την κάνω να σταματήσει τον εξάψαλμο.

Είναι δύσκολο να επιχειρηματολογήσεις ενάντια στη Βιμπέκε. Παρότι δεν συμφωνώ μαζί της –δεν μπορώ να δω τη θρησκεία με τόσο επικριτική ματιά, ενώ συχνά ονειρεύομαι κάποιο είδος λύτρωσης–, εκείνη πάντα φαίνεται να έχει δίκιο, τουλάχιστον στο πολιτικό και όχι το θρησκευτικό επίπεδο που επιδιώκει να συζητά τέτοια θέματα.

Διαίσθηση.

Είναι αλήθεια. Την έχει, παράλογα καλή διαίσθηση. Είναι ένας από αυτούς τους ανθρώπους που απλώς ξέρει τα πράγματα, το εντελώς αντίθετο από εμένα που τα σκέφτεται όταν είναι πια αργά. Υποθέτω πως είμαι ένα είδος χελώνας, ενώ εκείνη είναι λαγός, για να μιλήσω σαν τον οδοντογιατρό. Η Βιμπέκε μυρίζεται τη στιγμή που είναι ψηλά τα επιτόκια για να κάνεις τις επενδύσεις σου ή που μπορείς να αγοράσεις φτηνά αεροπορικά εισιτήρια.

Έπιασα το χέρι της, έσυρα τα δάχτυλά μου στο δέρμα της.

Μετά κάναμε σεξ. Υπέροχο, ελεύθερο σεξ. Έτσι το κάνομε. Έχοντας μιλήσει με πολλούς απογοητευμένους φίλους μέσα στα χρόνια, έχω καταλάβει πως είμαι ένας από τους τυχερούς άντρες που μπορεί να λέει κάτι τέτοιο.

«Ωραίος τύπος αυτός ο γιατρός», είπε η Βιμπέκε μετά. «Μου άρεσε».

«Ναι», είπα, «ήρθε ένα φρέσκο αεράκι στη γειτονιά μας».

ΠΡΟΣΠΑΘΩ ΝΑ ΠΗΓΑΙΝΩ στο Άλτον Παρκ δυο φορές κάθε ποδοσφαιρική σεζόν, μια το φθινόπωρο και μια την άνοιξη.

Συνήθως πηγαίνω με τον Μπερν, τον μόνο φίλο που έχω οπαδό της Γουέστ Χαμ – δεν είμαστε και τόσο πολλοί εδώ που υποστηρίζουμε αυτή την ομάδα του Ανατολικού Λονδίνου. Όταν ήμουν παιδί, ήταν κυρίως το ποδόσφαιρο και το σκι τα σπορ που κάναμε, αλλά και λίγο πατινάζ στον πάγο κι ελεύθερη άθληση. Μου άρεσε να βλέπω μαζί με τον πατέρα μου το πρωτοχρονιάτικο άλμα από το χιονοδρομικό κέντρο του Γκάρμις Παρτενκίρσεν στη Βαυαρία ή απ' οπουδήποτε ήταν, αγώνες δρόμου οχτώ ή άλλων χιλιομέτρων, καθώς και κάποιους συναρπαστικούς δρόμους μετ' εμποδίων στους Ολυμπιακούς Αγώνες κατά περίπτωση, όμως τίποτα δεν έκανε την καρδιά μου να χτυπάει τόσο δυνατά όσο οι αγώνες ποδοσφαίρου της αγγλικής Α' κατηγορίας. Ο πατέρας μου έβαλε τα δυνατά του για να με κάνει οπαδό της Ίσγουιτς, όμως δεν τα κατάφερε. Στα παιδικά μου χρόνια αμφιταλαντευόμουν μεταξύ της Λίβερπουλ και της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, των δυο μεγάλων ομάδων για τους ανθρώπους της γενιάς μου – γεννήθηκα το 1972– και είχα περάσει ωραίες στιγμές με τους Κέβιν Κίγκαν, Μπρους Γκρόμπελορ και άλλους ήρωες της εποχής, μέχρι να δηλώσω αφοσίωση στη Γουέστ Χαμ, κάποια στιγμή στα μέσα της δεκαετίας του '80. Πιθανόν αυτό συνέβη επειδή οι παίχτες της Χαμ ήταν ασυνήθιστα καλοί τη σεζόν

1985/1986 υπό τον Τζον Λάιαλ, όταν οι Φρανκ ΜακΑβένι και Τόνι Κότι έβαλαν πάνω από πενήντα γκολ οι δυο μαζί. Η Γουέστ Χαμ κατέληξε με μια ιστορική τρίτη θέση, αφού ηττήθηκε μόνο από δύο ομάδες της πόλης του Λίβερπουλ, την Έβερτον και τη Λίβερπουλ. Θυμάμαι πως παρακολουθούσα από κοντά την Γουέστ Χαμ εκείνη την ποδοσφαιρική χρονιά, μου άρεσε που μια ανεπαρκής ομάδα, γνωστή για τους πολλούς χούλιγκαν οπαδούς και κάποιες καλές επιδόσεις στους αγώνες Κυπέλλου την εποχή του Μπόμπι Μουρ, κατάφερε να επιβληθεί ανάμεσα στα θηρία, κι έτσι έγινε η ομάδα μου.

Μπορεί να μην είμαι ο άνθρωπος που θα βρεις στην πρώτη γραμμή στις διαμαρτυρίες και στα οδοφράγματα, ωστόσο μου αρέσουν κάτι τέτοια.

Οι συνήθως χαμένοι να υψώνουν το ανάστημά τους απέναντι στους αήττητους.

Κανονικά, είναι ο Μπερν κι εγώ που ξοδεύουμε πολύ από το εισόδημά μας για να ταξιδεύουμε μέχρι το Άπτον Παρκ. Είμαστε μέλη του κλαμπ των φιλάθλων, οι Σκανδιναβοί οπαδοί της Χαμ, που μετράει 850 ενθουσιώδη μέλη και αν θυμηθούμε πως το κλαμπ της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ έχει 45.000 και της Λίβερπουλ 46.000, βλέπουμε την εικόνα.

Ξέρω τον Μπερν απ' όταν ήμουν παιδί, εκείνος μεγάλωσε στην άλλη πλευρά του ποταμού και πήγαινε σε παράλληλο τμήμα στο σχολείο. Υπήρχαν μόνο δύο τμήματα σε κάθε τάξη. Ο Μπερν κι εγώ δεν κάναμε ιδιαίτερη παρέα όσο πηγαίναμε σχολείο και τον θυμάμαι περισσότερο σαν ένα θορυβώδες παιδί, που περπατούσε και κλωτσούσε τα χαλίκια, όμως όταν μεγαλώσαμε και ανακαλύψαμε πως και οι δυο είμαστε οπαδοί της Γουέστ Χαμ, γίναμε καλοί φίλοι. Μάλιστα, οι οικογένειές μας πήγαν μαζί διακοπές μια χρονιά. Η Βιμπέκε τα πάει καλά

με τη γυναίκα του Μπιερν, την Ίνγκφρι, η οποία φροντίζει για την καθαριότητα της μονάδας παραλαβής και προώθησης ψαριών εδώ στο χωριό, κι έχει κι έναν πάγκο στο παζάρι όπου πουλάει κάτι παράξενα αγαλματίδια που φτιάχνει από ζυμάρι. Έχουν γίνει γνωστά πολύ έξω από τα όρια του χωριού μας. Κατά βάθος η Ίνγκφρι είναι καλλιτέχνις.

«Αν αφιέρωνες ελάχιστο από τον χρόνο που ξοδεύεις για την Γουέστ Χαμ σε κάτι χρήσιμο, θα μπορούσες να σώσεις τον κόσμο», λέει η Βιμπέκε.

Αστειεύεται, όμως καταλαβαίνω τι εννοεί.

Συνήθως της απαντάω πως αν όλοι αφοσιώνονταν στο ποδόσφαιρο και άφηναν τους θρησκευτικούς πολέμους και τη διεθνή πολιτική, ο κόσμος θα είχε ήδη σωθεί.

Αυτό επίσης είναι καλαμπούρι και όταν κάνουμε τέτοιες κουβέντες μάλλον ξέρουμε κι οι δυο πως παιδιαρίζουμε, ωστόσο και η Βιμπέκε ξέρει πως έχει κάποιο νόημα αυτό που λέω, έστω και αδύναμο.

Κυρίως μιλάμε για τη Γουέστ Χαμ ο Μπιερν κι εγώ όταν συναντιόμαστε, και πιστεύω πως έχουμε πολλά να πούμε. Δεν είναι πως δεν μας ενδιαφέρει τίποτα άλλο, είναι πως στη σχέση μας η Γουέστ Χαμ είναι το πιο σημαντικό και το πιο ενδιαφέρον απ' οτιδήποτε άλλο. Ο Μπιερν είναι ηλεκτρολόγος στο επάγγελμα, εργάστηκε για καιρό στο ορυχείο, όμως τώρα έχει δική του δουλειά κι είναι «διαβολεμένα ευτυχής» γι' αυτό μέσα στην αβέβαιη εποχή που ζούμε, καθώς επίσης επειδή, όπως λέει, «δεν αντέχω να έχω διάφορους να μου κάνουν το αφεντικό».

Είναι χαρακτηριστικό του Μπιερν. Δεν έγινε οπαδός της Γουέστ Χαμ επειδή η ομάδα πήγαινε καλά τότε, στα μέσα της δεκαετίας του '80, αλλά επειδή σε όλους τους άλλους άρεσε η

Λίβερπουλ ή η Γιουνάιτεντ. Υπάρχει κάτι έντονα ανυπότακτο στον Μπιερν, καθώς και μια βαθιά περιφρόνηση για τους ανθρώπους, ενώ όσο ζει εδώ τόσο πιο πολύ μισεί το χωριό, όμως η αλήθεια νομίζω πως είναι ότι είναι περισσότερο από όλους μας εθισμένος στην ασφάλεια που του προσφέρει, και είναι εκείνος που θα πάλευε σκληρότερα για το χωριό αν αυτό απειλούνταν με κάποιο τρόπο.

Ο Μπιερν ο καημένος αρρώστησε τον χειμώνα πριν συμβούν όλα αυτά, και μάλιστα σοβαρά. Ενώ ήταν ένας αρκετά υγιής και σε φόρμα τύπος, από αυτούς που ασκούνται και ακολουθούν υγιεινό τρόπο ζωής, από τη μια μέρα στην άλλη ξύπνησε και δεν μπορούσε να ελέγξει τους μυς του προσώπου του. Δεν είχε υψηλή πίεση ή ζάχαρο ούτε κανένα τσίμπημα από τοιμπουρί πουθενά. Την επόμενη μέρα ολόκληρη η δεξιά πλευρά του ήταν μουδιασμένη μέχρι κάτω το πόδι του και όταν πήγε στο νοσοκομείο οι γιατροί έμειναν να ξύνουν το κεφάλι τους αμήχανοι. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν γιατί του είχε συμβεί αυτό, όμως ήταν πραγματική κόλαση για εκείνον και την οικογένειά του. Ακόμη δεν είναι εντελώς καλά, ωστόσο πηγαίνει καλύτερα.

Για μένα ήταν πραγματικό σοκ. Ήταν ο πρώτος από τους φίλους μου που του συνέβη κάτι πιο σοβαρό από μια συνηθισμένη αρρώστια, και παρόλο που δεν είχε να κάνει με την ηλικία, ήταν σαν να έριξα μια ματιά στην πιο σκοτεινή πλευρά της ζωής, πήρα μια γεύση από αυτό που θα ερχόταν κάποια μέρα.

Τέλος πάντων, βρέθηκα στις 24 Απριλίου του 2014 μ' ένα έξτρα εισιτήριο για ένα παιχνίδι στην έδρα της ομάδας μου εναντίον της Τότεναμ τον Μάη, το προτελευταίο της σεζόν. Εμείς οι οπαδοί της Γουέστ Χαμ ξέραμε ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα, ένας ακόμη χρόνος στη μέση της κατάταξης. Ο

οδοντογιατρός, οπαδός της Άρσεναλ, γελούσε με όλο αυτό κι έλεγε πως είμαι ψείρας.

Είμαστε συνηθισμένοι σε τέτοια, εμείς οι οπαδοί της Χαμ, βγάζουμε σπουδαίους παίκτες που μένουν σ' εμάς μερικές σεζόν πριν τους πουλήσουμε σε άλλες ομάδες, όπως τον Ρίο Φερντινάν, τον Φρανκ Λάμπαρντ, τον Τζο Κόουλ. Μετά φτιάχνουμε ξανά αργά κανούριους παίκτες. Μπορεί σ' ένα σερί αγώνων να βρεθούμε στη δωδέκατη θέση ή κάπου εκεί, εκτός κι αν κατακυλήσουμε στην κατάταξη, όπως έγινε τη φρικτή σεζόν 2010/2011, για να μη μιλήσουμε για το 2002/2003. Σπάνια καταφέρνουμε να σκαρφλώσουμε σε ανέλπιστα υψηλή θέση στην κατάταξη, όπως το 1998/1999, όταν πήραμε την πέμπτη θέση, ή το 2001/2002 όταν ήρθαμε έβδομοι, πράγμα ωστόσο που δεν φαίνεται να συμβαίνει πλέον, παρόλο που μια στο τόσο καταφέρνουμε να στριμωχτούμε σ' ένα θρίλερ τελικού, όπως με την ισοπαλία 3-3 με τη Λίβερπουλ στον τελικό Κυπέλλου της Αγγλίας το 2006, που τελείωσε με τους Λίβερπουλιανούς να νικάνε στα πέναλτι. Χρειαζόμαστε καινούριο προπονητή, αυτή είναι η γνώμη μου γι' αυτό το ζήτημα. Κάποιον που να μπορεί να ανεβάσει σταθερά την ομάδα σε ανώτερο επίπεδο.

Αν είσαι αφοσιωμένος οπαδός, μαθαίνεις να ζεις με αυτά τα πάνω και τα κάτω. Θα θυμώσεις με τους παίκτες, θα θυμώσεις με τη διοίκηση, αλλά δεν θα σταματήσεις ποτέ να πιστεύεις. Σε ζορίζει και σε ρίχνει βδομάδα τη βδομάδα, κάθε αγώνας σε εξαντλεί, όμως μένεις γαντζωμένος στο όνειρο του επόμενου. Να νικήσεις μια από τις μεγάλες ομάδες. Ν' ανέβεις ψηλά στην κατάταξη. Να κατορθώσεις το ακατόρθωτο, η Ουέστ Χαμ κάποια μέρα να κερδίσει το σερί στο πρωτάθλημα.